

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.9.2018
C(2018)6002 final

Herr talman,

Kommissionen tackar för riksdagens motiverade yttrande om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (COM(2018) 218 final).

Kommissionen uppskattar att riksdagen instämmer i att det behövs ett verksamt skydd för visselblåsare på EU-nivå för att stärka efterlevnaden av unionsrätten.

Som svar på riksdagens betänkligheter när det gäller förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen vill kommissionen klargöra följande.

Kommissionen vill påminna om att det enligt artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen är skillnad på subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen. Det är bara tillämpningen av subsidiaritetsprincipen som granskas i förväg enligt förfarandet i protokoll nr 2 till EU-fördragen (artikel 12 b i fördraget om Europeiska unionen och artikel 6 i protokoll nr 2), medan förenlighet med proportionalitetsprincipen kan behandlas i den bredare politiska dialogen mellan de nationella parlamenten och kommissionen.

I det motiverade yttrandet medger riksdagen att "[d]et finns skäl för gemensamma EU-regler när det gäller överträdelser av unionsrätten". Den hävdar dock att "[d]et kan ifrågasättas om det är rimligt att ha en sådan detaljerad reglering på EU-nivå som föreslagits" och att "delar av kommissionens förslag, särskilt förslaget att inrätta interna och externa rapporteringskanaler[...] synes gå längre än nödvändigt". Slutledningsvis "anser riksdagen att förslaget inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen".

Det föreslagna skyddet på EU-nivå för visselblåsare är helt förenligt med subsidiaritetsprincipen såsom fastställt i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen.

Urban Ahlin
Riksdagens talman
SE-100 12 STOCKHOLM

Nuvarande skydd för visselblåsare i EU är olika starkt i olika medlemsstater och ojämnt fördelat mellan olika politikområden. Vissa medlemsstater har heltäckande reglering på plats, medan andra endast ger skydd i vissa sektorer eller i mycket begränsad utsträckning. Att det saknas skydd för visselblåsare i en medlemsstat kan dels inverka negativt på resultaten av EU-politiken i den medlemsstaten, dels få spridningseffekter i andra medlemsstater och i hela EU. På EU-nivå ges skydd för visselblåsare endast i vissa sektorer och i varierande grad. Medlemsstaterna kan inte på nationell nivå åtgärda de skillnader mellan dem och de luckor i skyddet som gör det svårt att upprätthålla EU-regler, vars kränkning kan skada allmänintresset allvarligt. I linje med subsidiaritetsprincipen anser kommissionen att en enhetlig skyddsnivå för visselblåsare i syfte att stärka efterlevnaden av unionsrätten bara kan åstadkommas verksamt på EU-nivå.

Målsättningen för de miniminormer som fastställs i kommissionens förslag är att säkerställa en enhetlig rättslig ram för skydd av visselblåsare i hela EU i syfte att stärka efterlevnaden av EU-regler, vars kränkning kan skada allmänintresset allvarligt. Det föreslagna direktivet är bara inriktat på vissa områden där EU-dimensionen är tydlig och där effekten på efterlevnaden är störst. Närmare bestämt fastställs gemensamma miniminormer för skydd av visselblåsare som rapporterar överträdelser endast på områden där i) efterlevnaden behöver stärkas, ii) underrapportering av visselblåsare påverkar efterlevnaden kraftigt, och iii) brott kan skada allmänintresset allvarligt.

Ett starkt skydd för visselblåsare på EU-nivå kan bl.a. bidra till att skydda EU:s ekonomiska intressen bättre och till att uppnå de lika villkor som behövs för att den inre marknaden ska fungera riktigt och för att företagen ska verka i en rättvis konkurrensutsatt miljö. Ett starkt skydd för visselblåsare på EU-nivå värnar också yttrandefriheten och mediernas frihet, rättigheter som fastställs i artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Ett starkt skydd för visselblåsare kan alltså generellt berika EU i dess strävan att stärka en korrekt tillämpning av unionsrätten och respekten för öppenhet och insyn, goda styrelseformer, ansvarsskyldighet och yttrandefrihet, som är värden och rättigheter som EU bygger på.

Förslaget är också förenligt med proportionalitetsprincipen, eftersom innehållet och formen inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen.

I det föreslagna direktivet fastställs endast miniminormer för skydd av visselblåsare, vilket ger medlemsstaterna möjlighet att införa eller behålla bestämmelser som är förmånligare för visselblåsarna. Direktivet är ett flexibelt och väl avvägt instrument inriktat på att medlemsstaterna ska uppnå ett visst resultat, men med frihet för dem att bestämma hur och ta hänsyn till särdragen i inhemska rättssystem, traditioner och förfaranden.

Medlemsstaternas skyldighet att se till att såväl rättsliga enheter i den privata och offentliga sektorn som behöriga myndigheter inrättar rapporteringskanaler för att ta emot och följa upp rapporter är avsedd att säkerställa att information om överträdelser av unionsrätten snabbt når dem närmast problemets orsak, med bäst möjliga utreda och med befogenhet att åtgärda, om det går. Den skyldigheten står samtidigt i

proportion till storleken på enheterna för att begränsa bördan för nationella myndigheter och företag, särskilt de små och medelstora företagen och mikroföretagen.

De gemensamma miniminormer som gäller för de interna och externa rapporteringskanalerna grundar sig på principerna i Europarådets rekommendation från 2014 om skydd för visselblåsare (särskilt principerna 12–20). De är nödvändiga och proportionerliga metoder för att säkerställa att direktivet får full verkan och åstadkommer en jämn och hög skyddsnivå i hela EU tillsammans med rättssäkerhet för visselblåsare. De syftar till att säkerställa i) att potentiella visselblåsare är tillräckligt informerade om var de ska rapportera och vilka överträdelser de kan rapportera, ii) att visselblåsarnas identitet skyddas under hela rapporteringsprocessen och iii) att rapporterna följs upp ordentligt och visselblåsarna får återkoppling inom rimlig tid. Kraven är således noggrant avvägda för att motverka de viktigaste orsakerna till att visselblåsare underrapporterar, t.ex. de vet inte var och hur de ska rapportera, de har inget rättsligt skydd mot repressalier och de litar inte på att det är meningsfullt att rapportera.

Kraven beskrivs så utförligt som är nödvändigt och proportionerligt för att säkerställa uppföljningen av och utredningen av rapporter om överträdelser av EU-reglerna inom det föreslagna direktivets tillämpningsområde. Bortsett från dessa grundläggande krav överlåter man uttryckligen åt de offentliga och privata enheterna att inrätta, utforma och driva rapporteringskanalerna, även eventuellt låta tredje parter och arbetsmarknadens parter delta. Detta innebär stor flexibilitet för varje medlemsstat att beakta den offentliga förvaltningens uppbyggnad och näringslivets organisation liksom arbetstagarnas och företagets behov.

Vi hoppas att med detta ha besvarat riksdagens frågor och ser fram emot att fortsätta den politiska dialogen i framtiden.

Med vänlig hälsning

Frans Timmermans

Förste vice ordförande

Věra JOUROVÁ

Ledamot av kommissionen